

سیمای امام علی (علیه السلام)
در شعر ادیب مسیحی عبدالملیح انطاکی
(ملحمة الإمام علی (ع))

www.ketab.ir

مؤلف:

دکتر نعمت اله حسنی

سرشناسه	حسنی، نعمت‌اله، ۱۳۵۵-
عنوان قراردادی	العلویه المبارکه. فارسی: برگزیده شرح
عنوان و نام پدیدآور	سیمای امام علی (علیه السلام) در شعر ادیب مسیحی، عبدالمسیح انطاکی (ملحمة الامام علی (ع)) / مؤلف نعمت‌اله حسنی.
مشخصات نشر	گرگان: انتشارات نوروزی، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	۲۱۲ ص.
شابک	978-622-02-1898-2
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه.
موضوع	انطاکی، عبدالمسیح، ۱۸۷۴-۱۹۲۳ م. — ملحمة الامام علی (ع)
موضوع	علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. — فضایل — شعر حماسی
موضوع	Ali ibn Abi-talib, Imam I, 600-661 -- Virtues -- Poetry
موضوع	انطاکی، عبدالمسیح، ۱۸۷۴-۱۹۲۳ م. قصیده العلویه المبارکه — ترجمه و شرح
موضوع	شعر عربی — قرن ۲۰ م. — ادبیات دینی و تاریخ
موضوع	Arabic poetry -- 20th century -- History and criticism
شناسه افزوده	انطاکی، عبدالمسیح، ۱۸۷۴-۱۹۲۳ م. . العلویه المبارکه. برگزیده. ترجمه: شرح
رده بندی کنگره	۴۸۴۸PJA
رده بندی دیویی	۷۱۶/۸۱۴
شماره کتابشناسی ملی	۸۶۶۸۰۰۵
اطلاعات رکورد کتابشناسی	فیا

سیمای امام علی (ع) در شعر ادیب مسیحی، عبدالمسیح انطاکی (ملحمة الامام علی (ع))

مؤلف: نعمت‌اله حسنی

نوبت چاپ: اول- ۱۴۰۱

مشخصات ظاهری: ۲۱۲ ص

قطع: وزیری

شمارگان: ۵۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۰۲-۱۸۹۸-۲

چاپ و نشر: نوروزی-۰۱۷۳۲۲۴۲۲۵۸

قیمت: ۱۲۰۰۰۰ تومان

گلستان، گرگان، خیابان شهید بهشتی، پاساژ رضا، کدپستی ۴۹۱۶۶۵۷۳۷۶

entesharatnorouzi

۰۱۷-۳۲۲۴۲۲۵۸-۰۹۱۱۳۷۵۳۴۹۷

www.entesharate-norouzi.com

entesharate.norouzi@Gmail.com

فهرست مطالب

مقدمه	۱۲
فصل اول	۱۴
گذری بر ادبیات حماسی (ملحمه)	۱۴
حماسه (و ملحمه) در لغت	۱۵
تعریف حماسه	۱۵
انواع حماسه	۱۷
انواع حماسه بر اساس قدمت	۱۷
انواع حماسه بر اساس موضوع	۱۷
۱- حماسه های اساطیری	۱۷
۲- حماسه های پهلوانی	۱۸
۳- حماسه های دینی	۱۸
۴- حماسه های عرفانی	۱۹
حماسه در ادبیات عرب:	۲۰
حماسه در عصر جاهلی	۲۳
حماسه در عصر اسلامی	۲۴
حماسه در عصر عباسی	۲۴
حماسه در عصر ترکی	۲۵
حماسه در عصر جدید	۲۵
فصل دوم	۲۹
گذری بر ادبیات دینی (اسلامی-شیعی) در زبان عربی و فارسی	۲۹

۳۰	ادبیات دینی
۳۲	چند اصطلاح
۳۲	ادبیات ملتزم و متعهد
۳۴	ادبیات آیینی
۳۴	اشاره ای به ادبیات دینی (اسلامی)
۳۷	اشاره ای به ادبیات شیعی
۳۹	گذری بر ادبیات شیعی عربی در عصرهای مختلف
۴۴	گذری بر ادبیات شیعی فارسی در عصرهای مختلف
۴۸	حماسه عاشورا در ادبیات دینی
۵۱	شعر عاشورایی عبدالملک انطاکی
۵۱	فاجعه و مصیبت جهانیان در شهادت حسین بن علی (ع)
۵۲	اخبار غیبی علی مرتضی (ع) در مسیر شام درباره مصائب کربلا و امام حسین (ع)
۵۳	مقایسه اجمالی شعر دینی-شیعی در زبان عربی و فارسی
۵۶	فصل سوم
۵۶	ادبیات اسلامی (شیعی) و علماء و ادبای مسیحی
۵۷	امام علی (علیه السلام) در شعر معاصر عرب
۵۹	ادبیات اسلامی - شیعی و ادیبان غیرمسلمان
۶۱	حلیم دموس (۱۸۸۸-۱۹۵۷ م)
۶۲	شبللی شمیل (۱۲۶۹-۱۳۳۵ هـ / ۱۸۵۰-۱۹۱۷ م)
۶۳	رشید سلیم الخوری (۱۸۸۷-۱۹۸۴ م)
۶۴	خلیل مطران (۱۲۸۸-۱۳۶۸ هـ ق / ۱۸۷۱-۱۹۴۹ م)
۶۵	ادوار مرقص (۱۲۹۵-۱۳۶۸ هـ ق / ۱۸۷۸-۱۹۴۸ م)
۶۶	حسنی غراب (۱۳۱۶-۱۳۶۹ هـ ق / ۱۸۹۸-۱۹۵۰ م)

- ۶۶..... نقولا يوسف فياض (۱۲۹۱-۱۳۷۸هـ ق / ۱۸۷۳-۱۹۵۸م)
- ۶۷..... مارون عبود (۱۳۰۳-۱۳۸۲هـ ق / ۱۸۸۶-۱۹۶۲م)
- ۶۸..... فواد جرداق (۱۳۲۹-۱۳۸۵هـ ق / ۱۹۱۱-۱۹۶۵م)
- ۶۸..... شکراله جر (۱۳۲۵-۱۳۹۵هـ ق / ۱۹۰۷-۱۹۷۵م)
- ۶۹..... الياس حبيب فرحات (۱۳۱۱-۱۳۹۷هـ ق / ۱۸۹۳-۱۹۷۷م)
- ۷۰..... جرج صيدح (۱۳۱۱-۱۳۹۸هـ ق / ۱۸۹۳-۱۹۷۸م)
- ۷۰..... الياس قنصل (۱۳۳۳-۱۴۰۱هـ ق / ۱۹۱۴-۱۹۸۱م)
- ۷۱..... عبدالمسيح انطاكي (۱۸۷۴-۱۹۲۳م)
- ۷۲..... جايگاه اميرالمومنين علي (ع) نزد علمای غير مسلمان از منظر عبدالمسيح انطاكي
- ۷۳..... برخی ديگراز نويسندگان مسيحي و کليمی و آثارشان در ادبيات اسلامي
- ۷۵..... **فصل چهارم**
- ۷۵..... **نگاهی به زندگي علمی و اجتماعي عبدالمسيح انطاكي و کتاب ملحه الإمام علي (ع)**
- ۷۶..... گذری بر اوضاع سياسي و اجتماعي سوريه در زمان عبدالمسيح انطاكي
- ۷۷..... اشاره ای به زندگي علمی و اجتماعي عبدالمسيح انطاكي
- ۸۰..... نگاهی به کتاب "ملحه الامام علي (ع) أو القصيدة العلوية المباركة"
- ۸۳..... کتاب (ملحه الامام علي (ع) أو القصيدة العلوية المباركة) از دیدگاه عبدالمسيح انطاكي
- ۸۵..... علل توجه و پرداختن این شاعر مسيحي به فضائل امام علي (ع)
- ۸۷..... استعانت عبدالمسيح انطاكي از امام علي (ع)
- ۸۹..... عنایت و توجه امام علي (ع) به عبدالمسيح انطاكي
- ۹۳..... **فصل پنجم**
- ۹۳..... **اشاره ای به وقایعی از زندگي امام علي (ع) در آينه ی شعر عبدالمسيح انطاكي**
- ۹۴..... پیشگامی اميرالمومنين علي (ع) در گرویدن به اسلام

- ۹۶.....امیرالمؤمنین علی(ع) و آشکار کردن دعوت به اسلام
- ۱۰۰.....امیرالمؤمنین علی(ع) و مسأله هجرت پیامبر(ص) به مدینه (واقعہ لیلۃ المیت)
- ۱۰۳.....ازدواج سرورمان حضرت فاطمہ(س) با امیرالمؤمنین علی(ع)
- ۱۰۶.....امیرالمؤمنین علی(ع) در فتح مکہ
- ۱۰۹.....امیرالمؤمنین علی(ع) در غزوہ تبوک
- ۱۱۲.....اشارہ ای بہ واقعہ ی غدیر
- ۱۱۳.....تجلی غدیر در آینہ ی شعر ادیبان مسیحی:
- ۱۱۴.....غدیر در شعر و امق مسیحی (اوایل قرن سوم ہجری)
- ۱۱۵.....غدیر در شعر ژوزف ہاشم (۱۹۳۷م)
- ۱۱۶.....غدیر در شعر بولس یوسف سلامہ (۱۹۰۲-۱۹۸۹م)
- ۱۱۷.....تجلی غدیر در شعر عبدالمنسیح انطاکی (ملحمة الامام علی(ع)):
- ۱۱۸.....حج آخر
- ۱۱۹.....توقف در منطقہ غدیر خم و سخنرانی پیامبر(ص) برای حجاج
- ۱۲۰.....ابلاغ پیام الہی بہ مردم و اعلام جانشینی علی(ع) توسط پیامبر خاتم(ص)
- ۱۲۱.....دعای پیامبر خاتم(ص) پس از ابلاغ جانشینی علی(ع)
- ۱۲۲.....پراکنده شدن خبر واقعہ غدیر و پذیرش و خشنودی مردم
- ۱۲۳.....شروع مخالفت برخی منافقان با ابلاغ و دستور پیامبر خاتم(ص)
- ۱۲۴.....معجزہ ای در حقانیت ابلاغ غدیر و جانشینی امام علی(ع)
- ۱۲۶.....امیرالمؤمنین علی(ع) در بیماری و رحلت پیامبر(ص)
- ۱۳۰.....امیر المؤمنین علی(ع) و خلافت ابوبکر
- ۱۳۲.....درد ورنج و شہادت حضرت فاطمہ(سلام اللہ علیہا) از منظر انطاکی مسیحی
- ۱۳۳.....امیرالمؤمنین علی(ع) و خلافت عمر
- ۱۳۴.....خلافت امیر المؤمنین علی(ع)

شیوه های امیرالمومنین علی (ع) در خلافت.....	۱۳۸
دلایل مخالفت برخی با خلافت امیرالمومنین علی (ع).....	۱۴۰
شهادت و رثای امیرالمؤمنین علی (ع).....	۱۴۳
انطاکی مسیحی در رثای شهادت علی مرتضی (ع).....	۱۴۷
فصل ششم.....	۱۴۸
سیمای امام علی (علیه السلام) در آینه ی شعر عبدالمسیح انطاکی.....	۱۴۸
برخی فضایل امیرالمومنین علی (ع) در آینه شعر عبدالمسیح انطاکی (ملحمة الامام علی (ع)).....	۱۴۹
درخشش فضایل امام علی (ع).....	۱۴۹
الف: فضائل علمی:	۱۵۰
علم امیرالمومنین علی (ع).....	۱۵۱
امیرالمومنین علی (ع) و تفسیر قرآن.....	۱۵۲
امیرالمومنین علی (ع) و قرائت قرآن.....	۱۵۳
امیرالمومنین علی (ع) و علم الهی.....	۱۵۴
امیرالمؤمنین علی (ع) و علم فقه.....	۱۵۵
امیرالمؤمنین علی (ع) و علم تصوف.....	۱۵۶
امیرالمؤمنین علی (ع) و علم نحو.....	۱۵۶
فصاحت و بلاغت امیرالمومنین علی (ع).....	۱۵۸
ب- فضائل اخلاقی و رفتاری:	۱۶۰
حاکم و رعیت از دیدگاه امیرالمؤمنین علی (ع).....	۱۶۰
سخاوت امیرالمومنین علی (ع).....	۱۶۲
زهد و پارسایی امیرالمومنین علی (ع).....	۱۶۴
عنایت خداوند به امیرالمؤمنین علی (ع).....	۱۶۵

مقدمه

حمد و سپاس بیکران، خدای سبحان را که قدرت تعقل، تفکر، آموختن و نوشتن را به ما مرحمت فرمود و درود و سلام فراوان بر پیامبر عظیم الشان اسلام (ص) و خاندان معصوم و مطهرش (ع) که عنایاتشان بر بشریت و شیعیان پیوسته جاری است.

موضوع ادبیات شیعی در آثار ادیبان مسیحی از دیرباز مورد توجه نگارنده بوده و با مشورت اساتید گرانقدر یکی از بزرگترین این آثار در قالب موضوع «سیمای امام علی (ع) در ملحمة عبدالمسیح انطاکی» به عنوان پایان نامه کارشناسی ارشد بنده انتخاب و در تابستان سال ۱۳۸۹ دفاع شد. در پژوهش حاضر با فصل‌هایی جدید در این موضوع، ورقی از دفتری را گشودیم تا معرفت یک مسیحی را از عمق اشعارش بررسی و ارزیابی نماییم. از این بررسی موجز به دست می‌آید که معرفت، عقیده و ارادت به حضرت علی (ع) و خاندان طاهرینش در انحصار مسلمانان نیست بلکه شخصیت جامع الاطراف آن حضرت به گونه‌ای است که، علمای سایر ادیان و آزاد اندیشان جهان را در جذب الهی خویش قرار می‌دهد چرا که او حق است و حق جویی فطری هر انسانی. پژوهاک شخصیت الهی و فضایل هاله امام علی (ع) آنچنان گسترده است که علاوه بر، درنوردیدن زمانها و مکانها، از دایره مذهب تشیع و مکتب اسلام نیز فراتر رفته و علمای بزرگی را در سایر مکاتب و ادیان از جمله مسیحیت به اعجاب و تعظیم واداشته است. عبدالمسیح انطاکی، ادیب و شاعر معاصر، یکی از ادبای مسیحی است که پس از تحقیق در تاریخ اسلام و شیعه، بر اساس فطرت حقیقت طلب انسانی، به تدریج از دل‌باختگان و ارادتمندان امام علی (ع) گردیده و به سرودن حماسه‌ی بلند دینی در پنج هزار و پانصد و نود و پنج بیت با عنوان ملحمة الامام علی (ع) أو القصيدة العلوية المباركة می‌پردازد. این منظومه‌ی حماسی روایتی است از تاریخ صدر اسلام بویژه در بیان برخی فضایل امام علی (ع) که از طولانی‌ترین و برترین قصاید موجود در اشعار عربی به شمار رفته و در حوزه‌ی ادبیات اسلامی قرار می‌گیرد. در این نوشتار تنها گزیده‌هایی از این اشعار در هر قسمت ترجمه شده و مورد بررسی واقع می‌گردد.

پژوهش و معرفی اشعار غیرمسلمانان در مدح پیشوایان مسلمین، خود ترویج نیکوی حقیقت است. امیدواریم که پژوهشگران متعهد با تکمیل و خلق این گونه آثار، گامی در جهت ترویج حق و حقانیت برداشته و برگ زرینی از معرفت پیشکش بشریت نمایند.